

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุขสันต์ พ่วงกลัด : การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยในการบรรเลงซอสามสาย

(A HISTORICAL ANALYSIS ON THE THAI WISDOM IN THE TRANSMISSION OF PLAYING “SAW SAM SAP”)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. กรรณิการ์ สัจกุล, 301 หน้า. ISBN 974-636-741-2

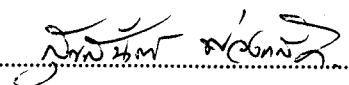
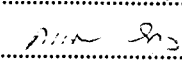
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์บอกเล่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการทางภูมิปัญญาในการถ่ายทอดการบรรเลงซอสามสายของภูมิปัญญาไทยทางด้านดนตรีไทย และศึกษาประวัติศาสตร์ชีวิต ประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านดนตรีไทย การรับการถ่ายทอด และการถ่ายทอดการบรรเลงซอสามสายให้แก่ศิษย์

จากการวิเคราะห์กระบวนการทางภูมิปัญญา พบว่า ที่มาและแนวคิดของกระบวนการทางภูมิปัญญานี้ เกิดขึ้นจาก 1) พื้นฐานชีวิตครอบครัวและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม 2) พื้นฐานทางดนตรีที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูดนตรีหลายท่าน และ 3) คุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว คือ ความเป็นปัญญาเลิศ (Gifted) และความถนัดเฉพาะด้าน (Talented)

จากการวิเคราะห์ การสั่งสอนความรู้ของภูมิปัญญาไทยในฐานะผู้รับการถ่ายทอด พบว่า เอกลักษณ์ทางบรรเลงซอสามสายทั้ง 2 ท่าน ได้รับการถ่ายทอดทักษะดนตรีหลายประเภท โดยตรงแบบ “ตัวต่อตัว” แบบลองผิดลองถูก แบบครูพักลักจำ และประสบการณ์ทางดนตรี โดยเฉพาะซอสามสาย ถือได้ว่าเป็นเลิศทางการบรรเลง เพราะได้รับการถ่ายทอดมาจากครูดนตรีไทยชั้นเยี่ยม ได้แก่ หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น คุระชะวิน) พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) และนายเทวประสิทธิ์ พาทยโกศล และด้วยมีคุณลักษณะพิเศษ คือ พรสวรรค์จึงสามารถซึมซับและหลอมรวมความรู้ต่าง ๆ เข้า แล้วเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ไม่มียึดติดกับดนตรีไทยคนใดเสมอเหมือน

จากการวิเคราะห์ กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงซอสามสายของภูมิปัญญาไทย พบว่าการถ่ายทอดการบรรเลงซอสามสายจะปรับผ่อนตามคุณลักษณะภายนอก คือ นิสัยใจคอ และคุณลักษณะภายใน คือ ความมุ่งมั่นหาพื้นฐานความรู้เดิม และความสามารถในการรับการถ่ายทอดของศิษย์ ด้วยวิธีการถ่ายทอดที่เป็นเฉพาะของครูทั้งทางตรง คือ บอกด้วยปากเปล่า สาธิตให้ดู และการจัดประสบการณ์ รวมทั้งการขัดเกลาลักษณะนิสัยใจคอ และปลูกฝังคุณงามความดีไปพร้อม ๆ กับการถ่ายทอดทักษะการบรรเลงซอสามสายเพื่อให้ศิษย์ ได้เกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม

ภาควิชา สารัตถศึกษา
สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม